

طرح سازماندهی رهبری حزب

منصور حکمت

مصوب پلنوم ۱۴ کمیته مرکزی (سپتامبر ۲۰۰۱)

مقدمات: هدف این طرح ارائه یک شکل مطلوب برای سازماندهی دراز مدت رهبری حزب کمونیست کارگری است که با مشخصات ویژه حزب ما خوانایی داشته باشد. تجربه دوره اخیر نشان داد که طرح مصوب پلنوم قبل که در آن اختیارات کمیته مرکزی میان دفتر سیاسی و لیدر حزب تقسیم میشد، در عین اینکه میتواند با فرض وجود ملزومات معینی طرح مناسبی برای یک رهبری موثر و قوی باشد، در غیاب این ملزومات بر شکنندگی حزب میافزاید. برای مثال تجمع منظم و زود بزود دفتر سیاسی و وجود یک سیستم اداری درونی قوام گرفته در آن شرط انجام وظیفه این ارگان بعنوان یک نهاد سیاست گذار و حسابرس در راس حزب است. در غیاب این تجمع و دخالتگری دفتر سیاسی، یک وجه اصلی طرح مصوب پلنوم قبل متحقق نمیشود. از سوی دیگر، انتخاب یک فرد بعنوان لیدر تا هنگامی روش کارسازی محسوب میشود که اولاً، کاندیداهای کافی و آماده ایفای این نقش وجود داشته باشند، و ثانیاً، فرد یا افراد کاندید این پست فی الحال از اتوریته سیاسی و معنوی تثبیت شده ای برای متحد نگاه داشتن کمیته مرکزی و کل حزب حول رهبری خود برخوردار باشند. در غیر اینصورت تعیین لیدر حزب میتواند به یکی از مشکل ترین وجوه سازمانیابی رهبری حزب بدل شود. انتخاب یک لیدر برای یک حزب متعارف و با ثبات در یک جامعه غربی، یک حزب برخوردار از سنتهای قوی کار حزبی با فراکسیونها و جناحهای شکل گرفته، روش مناسبی است. اما در یک حزب انقلابی خلاف جریان، یک وظیفه اساسی لیدر ایجاد و حفظ یک وحدت وسیع حزبی است. اینکه در هر دوره و تحت هر شرایطی فرد یا افرادی با این ظرفیت و اتوریته حضور داشته باشند و آماده قبول این مسئولیت باشند را نمیتوان تضمین کرد.

نتیجتاً، طرح حاضر بر دو تجدید نظر در شکل سازمانیابی کنونی بنا شده است.

- ۱- بجای فرد لیدر، یک مجمع، هیات و یا جمع رهبری نشسته پیشنهاد میشود. هنوز یک فرد در راس این مجمع قرار دارد، اما اختیارات او در حد دبیر این جمع است و از حق وتوی ویژه ای برخوردار نیست.
- ۲- تقسیم اختیارات کمیته مرکزی میان لیدر و دفتر سیاسی منتفی میشود. همه اختیارات رهبری حزب در فاصله دو پلنوم به دفتر سیاسی منتقل میشود. رهبری نشسته (که در این طرح هیات دائمی دفتر سیاسی نام گذاشته شده است)، بخشی از خود دفتر سیاسی است که از طرف دفتر سیاسی برای رهبری سیاسی و هدایت عملی و سازماندهی حزب انتخاب میشود.

این طرح از نظر فرمال در خطوط کلی رجعتی است به شکل قدیمی سازماندهی رهبری حزب (دفتر سیاسی بعنوان رهبر حزب در فاصله دو پلنوم). اما چند تفاوت عملی و سبک کاری این طرح با روش قدیمی در حزب باید تاکید شود:

- ۱- وجود یک رهبری جمعی نشسته و متمرکز در یک جغرافیای واحد که بطور دائمی در راس حزب حضور دارد رکن اصلی این طرح است. حزب تاکنون از چنین تمرکزی در رهبری برخوردار نبوده است.
- ۲- این مجمع فقط رهبری اجرایی و مدیریت حزب را بر عهده ندارد، بلکه رهبری به معنی وسیع کلمه را برعهده دارد. طراحی کلیه سیاستها، تاکتیکها، نقشه عملها، کمپین ها و غیره، تشریح آنها در داخل و خارج حزب، دفاع از آنها، پیاده کردن آنها، بسیج نیرو در حزب و طبقه و جامعه برای آنها، اساس فعالیت این جمع است. نوشتن و سخن گفتن در قلمروهای مختلف، از مسائل نظری تا امور سازماندهی، یک جزء اصلی و تفکیک ناپذیر کار این جمع و اعضای آن است. تبدیل این هیات به یک ارگان اجرایی و مدیر صرف، معادل محروم شدن حزب از رهبری به معنی واقعی کلمه است.

۳- اصل اعمال یک نظارت مستقل از طرف کمیته مرکزی بر رهبری نشسته حزب (نظارتی که در طرح پلنوم قبل از طرف دفتر سیاسی بر لیدر اعمال میشد) در این طرح با انتخاب یک دبیر کمیته مرکزی که عضو رهبری نشسته حزب نیست و مستقلاً به پلنوم گزارش میدهد، تامین میشود.

و بالاخره، هر طرح تنها به اندازه خواست و توان مجریان آن موثر و مفید خواهد بود. یک اصل اساسی هر طرح برای سازماندهی رهبری حزب، وجود کسانی است که آماده باشند در اشل یک رهبری سیاسی و حزبی به معنی درست و کامل کلمه ظاهر شوند. اینجا نیز، آمادگی کمیته مرکزی، دفتر سیاسی و بویژه اعضای هیات دائمی دفتر سیاسی برای انجام وظیفه ای که بر عهده میگیرند، شرط موفقیت این طرح است.

ساختار و ارگانهای رهبری حزب:

- ۱- کنگره حزب کمیته مرکزی را انتخاب میکند.
- ۲- کمیته مرکزی یک ارگان پلنومی است. در فاصله دو پلنوم دفتر سیاسی منتخب پلنوم رهبری حزب را بر عهده دارد.
- ۳- دفتر سیاسی برای تامین رهبری دائمی و نشسته حزب، از میان خود "هیات دائمی دفتر سیاسی" و "رئیس دفتر سیاسی" را انتخاب میکند.
- ۴- هیات دائمی دفتر سیاسی رهبری نشسته سیاسی و تشکیلاتی حزب است. رئیس دفتر سیاسی در راس هیات دائمی قرار دارد و جلسات هیات دائمی بریاست رئیس دفتر سیاسی برگزار میشود. تصمیمات هیات با اکثریت نسبی آراء گرفته میشود.
- ۵- رئیس دفتر سیاسی در هیات دائمی اختیاراتی مشابه دبیر یک جمع دارد. در تصمیمات مانند سایر اعضای هیات دائمی یک رای دارد.
- ۶- هیات دائمی دفتر سیاسی یک مجمع دایر و متمرکز در یک کشور واحد است.
- ۷- طرح و سازماندهی مدیریت اجرایی حزب (ایجاد هیات دبیران، کمیته اجرایی، دفتر مرکزی و غیره) جزو اختیارات هیات دائمی است.
- ۸- پلنوم کمیته مرکزی همچنین یک نفر را بعنوان دبیر کمیته مرکزی انتخاب میکند. دبیر کمیته مرکزی نباید عضو دفتر سیاسی باشد. دبیر کمیته مرکزی یک مرجع اجرایی و یا سیاستگذار و رهبری کننده نیست. نقش اصلی دبیر کمیته مرکزی اعمال نظارت مستقل از طرف کمیته مرکزی بر فعالیت دفتر سیاسی و رهبری حزب و ارائه یک گزارش جداگانه به پلنوم است. فراخواندن و سازماندهی پلنومهای کمیته مرکزی با دبیر کمیته مرکزی است.
- ۹- پلنوم کمیته مرکزی حداکثر شش ماه یکبار و نشست دفتر سیاسی دوماه یکبار برگزار میشود.
- ۱۰- ضوابط اجرایی و جزئیات دقیق تر این طرح توسط دفتر سیاسی تدوین و تصویب میشود.